Konrad Adenauer Stiftung
50 YEARS OF WORLDWIDE COOPERATION
קרן קונרד אדנאואר בישראל

אוניברסיטת תל-אביב
מרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה

תכנית קונרד אדנאואר לשיתוף פעולה יהודי-ערבי

כנס: החברה הבדואית בנגב במציאות משתנה

יום רביעי, 28 במרץ 2012, בשעות 16:00 – 20:00,
אודיטוריום "הופיין" (אולם 105), הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב

זה עשור ויותר פועלות רשויות המדינה להסדיר את התיישבות הבדואים בנגב ולהביא על פתרונה את אחת הסוגיות הטעונות והשנויות במחלוקת העומדת ותלויה בין המדינה לבין החברה הבדואית: שאלת הבעלות על קרקעות בנגב. ביסוד המחלוקת עמדו 45 יישובים בדואים בנגב, אשר מאז קום המדינה בשנת 1948 לא זכו להכרה רשמית במעמדם המוניציפלי ואף לא לשירותים בסיסיים מטעם המדינה, ועל כן נודעו בכינוי "כפרים לא מוכרים". בשנת 2004 הקימה הממשלה את המועצה האזורית אבו- בסמה ובמסגרתה זכו תשעה כפרים כאלה להכרה רשמית של המדינה. בראשית 2009 אימצה הממשלה באופן עקרוני את דו"ח ועדת גולדברג שהגישה לממשלה המלצות להסדרת התיישבות הבדואים בנגב, וביסודן ההמלצה כי "יש להכיר ככל שניתן בכפרים הבלתי מוכרים הקיימים ולתת להם גושפנקא חוקית".

בשנה האחרונה התעוררה מחלוקת חריפה בין רשויות המדינה לבין הבדואים בנגב בעקבות החלטת הממשלה מספטמבר 2011 לאמץ את עיקרי דו"ח ועדת פראוור (צוות שהתמנה ליישום המלצות ועדת גולדברג). הדו"ח המליץ בין היתר על העברתם של כ-30 אלף תושבים בדואים מיישוביהם הלא- מוכרים ועל קליטתם בעיירות בדואיות קיימות בנגב כגון רהט, כסיפה וחורה, תוך מתן פיצוי כספי מתאים. דו"ח פראוור התקבל בקרירות רבה מצד הבדואים בנגב, ונציגי הקהילה הבדואית אף טענו כי זוהי "הכרזת מלחמה על הבדואים". ביקורתם החריפה על החלטת הממשלה מלמדת כי עוד ארוכה הדרך להסדרת הנושאים השנויים במחלוקת.

לכך יש להוסיף כי בשנים האחרונות התעצם בקרב הבדואים בנגב דיון פנימי העוסק בזכויות הטבעיות המגיעות להם מתוקף היותם קבוצת אוכלוסייה ילידית. "שיח הזכויות" האמור אינו אלא חלק מדיון רחב יותר המתנהל בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל, אשר ביסודו עומדת השאיפה לשפר את מעמדם האזרחי והלאומי של הערבים במדינה בכלל ושל התושבים הבדואים בנגב בפרט. לפני שנים אחדות פנו גופים המייצגים את האוכלוסייה הבדואית אל "פורום העמים הילידים" באו"ם בבקשה לקבל הכרה בין-לאומית במעמדם של הבדואים כ"עם יליד". בין הנימוקים שהעלו הבדואים לחיזוק טענתם: אורח חיים נוודי, תרבות מסורתית נבדלת וישיבה ממושכת ורצופה בשטחים בנגב המצויים בבעלות מסורתית, שאינה מוכרת בהכרח בחוקי מדינת ישראל.

הכנס נועד לדון בתהליכים המתחוללים בחברה הבדואית בנגב אשר משפיעים על עיצוב התודעה הקולקטיבית בה, וכן לדון בהשפעותיהם של שינויים תודעתיים אלה על מערכת היחסים בין המדינה לבין הבדואים, כפי שהם משתקפים בשאלת הקרקעות והתכנון בנגב.

במהלך הכנס יעמדו לדיון בין השאר שאלות אלה:

- מהם הגורמים המשפיעים על גיבוש הזהות הלאומית והתודעה הילידית בחברה הבדואית בנגב?
- כיצד התפתח שיח הזכויות בחברה הבדואית ומהן השפעותיו על תפיסת הבעלות על הקרקע?
- אילו השפעות נודעו ל"אביב העמים הערבי" שהתחולל בשנה האחרונה במזרח התיכון על דפוסי המאבק האזרחי של הבדואים בנגב למימוש זכויותיהם במדינה?
- מהי תרומתה של התנועה האסלאמית בנגב לעיצוב הזהות הקולקטיבית של החברה הבדואית?
- מהי עמדתה של המדינה בשאלת קרקעות הנגב?
- כיצד ניתן ליישב את המחלוקת בין המדינה לבין תושבי הכפרים הבדואים הלא-מוכרים בשאלת הבעלות על הקרקע והתכנון בנגב?

לאישור השתתפות: טלפון 03-6409991; פקס: 03-6406046; דוא"ל: arabpol@post.tau.ac.il

Konrad Adenauer Stiftung
50 YEARS OF WORLDWIDE COOPERATION
صندوق كونرد اداناور في إسرائيل

جامعة تل أبيب
مركز موشيه ديان لدراسات الشرق الأوسط وإفريقيا

مشروع كونرد اداناور للتعاون اليهودي–العربي

مؤتمر: المجتمع البدوي في النقب في واقع متغير

يوم الأربعاء، الموافق 28 آذار (مارس) 2012، في الساعات 16:00-20:00
قاعة المحاضرات "هوفاين" (غرفة 105)، كلية القانون، جامعة تل أبيب

منذ أكثر من عشر سنوات تعمل سلطات الدّولة على تنظيم السكن البدويّ في النقب ومن أجل حلّ إحدى أكثر المسائل المشحونة والمختَلَف عليها بين الدّولة، من جهة، والمجتمع البدويّ، من جهة أخرى، وهي: مسألة ملكيّة الأرض في النقب. تقوم في صلب هذه المشكلة 45 بلدة بدويّة لم تحظ منذ قيام الدّولة في العام 1948 بأيّ اعتراف رسميّ في مكانتها كسلطة محليّة، ولا بأيّ خدمات أساسيّة من الدّولة، وباتت تعرف بالتالي "بالقرى غير المعترف بها". أقامت الدّولة في العام 2004 المجلس الإقليمي أبو بسمة، الذي حظيت تسع قرى من هذه القرى بواسطته باعتراف رسمي بها من قِبل الدّولة. في مطلع العام 2009 تبنّت الدّولة مبدئيًّا توصيات تقرير لجنة جولدبرج التي رفعت للحكومة توصيات لتنظيم السكن البدويّ في النقب، وفي مقدّمة هذه التوصيات ولبها "وجوب الاعتراف قدر الإمكان بالقرى الموجودة غير المعترف بها ومنحها صبغة قانونية".

نشب في العام الأخير خلاف شديد بين سلطات الدّولة والمواطنين البدو في النقب، على أثر قرار الحكومة الصادر في أيلول 2011 بتبني أسس تقرير لجنة برافر (عبارة عن طاقم تمّ تعيينُه لتطبيق توصيات لجنة جولدبرج). من ضمن جملة توصياته، أوصى التقرير بنقل نحو 30 ألف مواطن بدويّ من قراهم غير المعترف بها، واستيعابهم في بلدات بدويّة قائمة مثل رهط، كسيفة وحورة، مع دفع تعويضات ماليّة مناسبة، وقد قوبل تقرير برافر ببرود من قبل المواطنين البدو في النقب، وادّعى ممثلو السكّان أنّ التقرير هو بمثابة "إعلان حرب على البدو". تدلّ الانتقادات الشديدة التي وجّهها السكّان البدو لقرار الحكومة على أنّ الطريق إلى تسوية المواضيع المختَلَف عليها لا يزال طويلا.

علاوة على ذلك، فقد تعاظم داخل المجتمع البدويّ في السنوات الأخيرة نقاش داخلي يتناول الحقوق الطبيعية المستحقة للبدو من مجرد كونهم مجموعة سكانية أصلية. ليس "خطاب الحقوق" الدائر في أوساط البدو سوى جزءٍ من نقاش أوسع يدور داخل المجتمع العربيّ في إسرائيل، والذي يتطلع بالأساس إلى تحسين المكانة المدنية والوطنيّة للعرب في الدّولة بشكل عامّ، وللسكان البدو في النقب بشكل خاصّ. فقبل عدة سنوات توجّهت هيئات تمثل السكّان البدو إلى "منتدى الشعوب الأصلية" في الأمم المتحدة بطلب الحصول على اعتراف دوليّ بمكانة البدو باعتبارهم "شعبًا أصليًّا". ومن بين التعليلات التي تمّ طرحها لتعزيز قضيتهم: نمط الحياة البدوي المتنقل، ثقافة تقليديّة خاصّة، والعيش المتواصل جغرافيًّا وزمنيًّا في مناطق في النقب يملكها البدو بصورة تقليديّة، دون أن تكون هذه الملكيّة معترفًا بها قانونيًّا في دولة إسرائيل.

يهدف المؤتمر إلى مناقشة السيرورات الجارية في المجتمع البدويّ والتي تؤثر على بلورة الوعي الجماعيّ لهذا المجتمع، ومناقشة تأثير هذه التغييرات في الوعي الجماعيّ على منظومة العلاقات بين الدّولة والبدو، كما تتجلّى في مسألة الأرض والتخطيط في النقب.

من بين الأسئلة التي سيناقشها المؤتمر:

- ما هي العوامل التي تؤثر على بلورة الهويّة القوميّة ووعي الأصلانية في المجتمع البدويّ؟
- كيف تطوّر خطاب الحقوق في المجتمع البدويّ وما هي تأثيراتُهُ على مفهوم ملكيّة الأرض؟
- ما هي التأثيرات التي تنسب "للربيع العربيّ" الذي بدأ في العام الماضي في الشرق الأوسط، على أنماط النضال المدنيّ للبدو في النقب الرامي إلى تحصيل حقوقهم في الدّولة؟
- ما هي مساهمة الحركة الإسلامية في النقب في بلورة الهويّة الجماعيّة للمجتمع البدويّ؟
- ما هو موقف الدّولة في مسألة الأراضي في النقب؟
- كيف يمكن تسوية الخلاف القائم اليوم بين الدّولة وسكان القرى البدويّة غير المعترف بها حول مسألة ملكيّة الأراضي والتنظيم والبناء في النقب؟

لتأكيد مشاركتكم: هاتف: 03-6409991; فاكس: 03-6406046; بريد الكتروني: arabpol@post.tau.ac.il

Tel Aviv University
The Moshe Dayan Center for
Middle Eastern and African Studies

Konrad Adenauer Stiftung
50 YEARS OF WORLDWIDE COOPERATION

The Konrad Adenauer Program for Jewish-Arab Cooperation

NEGEV BEDOUIN SOCIETY IN A CHANGING REALITY

Wednesday, March 28, 2012, between 16:00 and 20:00
Hoffein Auditorium (Room 105), Faculty of Law, Tel Aviv University

For more than a decade, state agencies have been working to legalize Bedouin settlement in the Negev and resolve one of the most controversial and emotionally-laden issues involving the State and Bedouin society: the issue of ownership of the Negev lands. At the heart of this dispute are 45 Bedouin villages in the Negev whose municipal status has not received official recognition or basic state services since the State was established in 1948, and as a result have become known as "unrecognized villages." In 2004, the government established the Abu-Basma Regional Council, through which nine of these villages were awarded official recognition. In early 2009, the government approved the principles of the Goldberg Committee Report. At the base of the committee's recommendations to the government to legalize Bedouin settlements in the Negev, was its proposal "to recognize the existing unrecognized villages to the greatest extent possible, and award them legal status."

Last year, a fierce dispute erupted between state agencies and the Negev Bedouins in response to a September 2011 government resolution to adopt the main points of the Prawer Committee Report (a team appointed to implement the Goldberg Committee recommendations). Among other propositions, the report recommended the relocation of 30,000 Bedouin residents of unrecognized villages to existing Bedouin villages in the Negev such as Rahat, Kseifa, and Hora, and pay appropriate financial compensation to the relocated residents. The Negev Bedouin gave the Prawer Report a frosty reception, and representatives of the Bedouin community went so far as to argue that "This is a declaration of war against the Bedouins." The Bedouin community's bitter criticism against the government's decision indicates that a resolution of the contested issues is a long way off.

This situation is flamed by the internal debate in Bedouin society over the natural rights of the Bedouins as an indigenous group, a debate that has increased in intensity in recent years. The Bedouins' "rights discourse," which is no doubt part of the broader debate sweeping through the Arab population of Israel, is grounded in their aspiration to improve the civil and national status of Arabs in Israel in general, and the status of Negev Bedouins in particular. Several years ago, organizations that represent the Bedouin population petitioned the UN's Permanent Forum on Indigenous Issues to receive international recognition of the Bedouins' status as an "indigenous people." The reasons cited by the Bedouins included a nomadic lifestyle, distinct traditional culture, and extended, continuous habitation in areas of the Negev under traditional ownership that is not necessarily recognized by Israeli law.

The aim of this conference is to discuss the changes in Negev Bedouin society that affect and shape this community's collective consciousness, and to discuss the ramifications of these changes in consciousness on the relationship between the State and the Bedouins, as it is expressed in Negev land and planning issues.

The Conference will address the following questions, and others:

- What are the factors that affect the consolidation of national identity and indigenous awareness in Negev Bedouin society?
- How did the rights discourse develop in Bedouin society and how does it affect positions on land ownership?
- How has the Arab Spring that occurred in the Middle East last year affected the patterns of civil protest employed by the Negev Bedouins in demanding their rights from the State?
- What contribution has the Islamic Movement in the Negev made to the development of Bedouin society's collective identity?
- What is the State's position on the Negev land issue?
- What are the possible resolutions to the existing dispute between the State and the residents of the unrecognized Bedouin villages, over land ownership and planning in the Negev?

Please RSVP at: Tel.: 972-3-6409991; Fax: 972-3-6406046, E-mail: arabpol@post.tau.ac.il